

6. Костомаров Н. Две русские народности // Основа / М.Костомаров. – СПб., 1861. – №3. – С. 33–80.

7. Наш Шевченко. Збірник-альманах на 1960 р. у сторіччя смерті Поета 1861 – 1961, – Джерзі Ситі – Нью Йорк, СВОБОДА, 1961. – 259 с.

8. Павло Глазовий: Листи до друга в США. 1990–2002. / Упорядник Галешко Р. – К. : Фенікс, 2007. – 264 с.

9. Шевченко Т. Г. Повне зібрання творів : У 12 т. / Редкол.: Є. П. Кирилюк (голова) та ін. – К.: Наукова думка, 1989. – Т.1. Поезії, 1837–1847 рр. / Упоряд. та комент. В.С.Бородіна та ін.; Ред.: В. С. Бородин. – 528 с.

10. Шевченко Т. Передмова до нездійсненого видання "Кобзаря" [електронна версія]. Джерело з Інтернету: <http://litopys.org.ua/shevchenko/shev507.htm>

11. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні / Д. Чижевський. – К.: Вид-во "Оріє" при УКСП "Кобза", 1992. – 230 с.

Надійшла до редколегії 11.03.14

Шкуратенко Ю.

Художественная рецепция мировоззренческих императивов Тараса Шевченко в творчестве Павла Глазового

В статье рассматриваются императивы Тараса Шевченко, которые повлияли на формирование мировоззрения Павла Глазового. Выясняется, как писатель-юморист переосмысливает понятия "слово", "правда", "воля" Тараса Шевченко. Доказывается, что под влиянием императивов Т. Шевченко в основу мировоззрения Павла Глазового как писателя положено особенное отношение к миссии поэта, в основе которого лежит пробуждение национального сознания.

Ключевые слова: правда, слово, воля, национальное сознание, национальная самокритика.

Shkuratenko Y.

The artistic reception of ideological imperatives of Taras Shevchenko in the works of Pavlo Glazovy

The place of Taras Shevchenko's world outlook imperatives in the context of Pavlo Glasovy's world view is presented in the article. It is studied how the poet-humorist interprets Taras Shevchenko's conceptions of "truth", "word", "liberty". The fact, that Taras Shevchenko's imperatives about poet's mission (which provides the awakening of the national consciousness) has the influence on Pavlo Glasovy, is proved.

Key words: truth, word, liberty, national consciousness, national self-criticism.

УДК 82.193-98:801.73

**М. Слободянік, асп.,
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка**

СПРИЙНЯТТЯ ШЕВЧЕНКОВОГО СЛОВА ЧЕРЕЗ ВІЗУАЛЬНІ ОБРАЗИ

Стаття є спробою проаналізувати шляхи, особливості та значення розповсюдження Шевченкового слова в інших семіотичних системах, що межують з літературою. Залучено інтертекстуальність та рецептивну естетику як науковий інструментарій дослідження на матеріалі полісеміотичних творів за мотивами творчості Т. Шевченка, що виникли у період з грудня 2013 р. до лютого 2014 р.

Ключові слова: Шевченкове слово, полісеміотичний твір, інтертекстуальність, рецептивна естетика, візуальне сприйняття.

Постать Т. Шевченка в українській культурі давно перестала вичерпуватися суто мистецьким визначенням, оскільки Т. Шевченко не лише поет (хоча й поет великий), не лише прозаїк (хоча й досить плідний і талановитий), не просто художник (хоча й дуже обдарований і самобутній). Дедалі частіше у науковому обігу з'являються праці про Т. Шевченка як філософа, історіософа, державотворця. Така всебічна увага до творчості письменника зробила значний внесок у його перетворення на певний символ української ідентичності – "українськості". Чи на користь Т. Шевченкові таке перетворення, чи ні – тема окремого дослідження. Натомість у цій статті увагу приділено саме Т. Шевченку як символу та використанню і ролі цього символу в українській культурі. Основні акценти статті поставлено на візуальному сприйнятті української ідеї Т. Шевченка, що набуло особливої популярності під час подій грудня 2013 р. – лютого 2014 р. в Україні, чим і визначається актуальність такого дослідження.

Шевченкове слово має особливу вагомість у літературному процесі. Проте мало хто надає значення виходу цього слова за межі власне літератури у широкий мистецький контекст. Ця стаття є спробою проаналізувати шляхи, особливості та значення розповсюдження Шевченкового слова в інших семіотичних системах, що межують з літературою. У такому підході полягає новизна роботи. Матеріалом дослідження є полісеміотичні твори за мотивами творчості Тараса Шевченка, що стали активно з'являтися у грудні 2013 р. – лютому 2014 р. у мережі Інтернет та на вулицях України (демотиватори, листівки, стріт-арт, прапори, банери та інша революційна атрибутика).

У якості наукового інструментарію у дослідженні використовуються теорії інтертекстуальності та рецептивної естетики. Об'єкт дослідження – феномен Шевченкового слова, предмет – сприйняття літературної творчості в іносеміотичному середовищі. Мета роботи – з'ясувати особливості й механізми сприйняття творчості Т. Шевченка в іносеміотичному (позалітературному) середовищі. Для досягнення поставленої мети слід виконати такі завдання: 1) дібрати та класифікувати приклади побутування Шевченкового слова у візуальному втіленні; 2) залучити інтертекстуальність та рецептивну естетику до розгляду полісеміотичних творів за мотивами поетичної спадщини Т. Шевченка; 3) проаналізувати такі твори з погляду інтертекстуальності та рецептивної естетики.

Творчість Т. Шевченка залучена до широкого інтертекстуального поля. Причому, як Т. Шевченко вдається до інтертексту під час написання своїх творів (зокрема, широко відомі науковій спільноті та читацькому загалу біблійні алюзії у його поетичній спадщині), так і власне Шевченкова творчість стає інтертекстом у творчому доробку

митців-наступників. Здебільшого увага дослідників зосереджена на словесній формі такого інтертексту. Проте не слід забувати, що засоби творення інтертекстуального поля можуть бути різними. Досить важливим і вагомим ретранслятором ідей у мистецтві є зорові образи, які так само, як і словесні, можуть ставати інтертекстуальними маркерами, а відтак насажуватися додатковими змістами, передавати інформацію у сконденсованій формі. Міграція образів і форм, взаємодія "текстів" може відбуватися не лише у межах одного виду мистецтва, але й може долати кордони між знаковими системами. Саме таке долаття кордонів спостерігаємо у процесі сприйняття Шевченкового слова через візуальні образи.

Очевидно, що в такому випадку розмова про творчість Т. Шевченка у контексті інтертекстуальності переходить у царину синтезу мистецтв. Відповідно, таку якість інтертекстуальності не слід пов'язувати лише зі словесним втіленням, а варто визначати як універсальний закон знакових систем. Таке розуміння потребує уточнення, що наводиться нижче.

Говорячи про інтертекстуальність, дослідниця цього явища Н. А. Фатєєва слушно наголошує, що тексти можуть бути пов'язані не лише через окремі лексичні одиниці, зв'язок може встановлюватися на рівні сюжету, структури. Тому будь-яке інтертекстуальне зближення базується не лише на лексичних збігах, але і на структурній схожості. Саме через це, на думку Н. А. Фатєєвої, слід говорити не лише про власне міжтекстові зв'язки, але і про більш глибокі „інтерідіостилові" впливи. Тоді авторський текст і його інтертекст, тобто текст, що сприймався автором, стають варіантами однієї структури, вони побудовані на одних засадах [8, 14]. Продовжуючи думку про те, що інтертекстуальність не вичерпується лексичними збігами, можна піти далі і зазначити, що інтертекстуальність не обмежується і суто текстовими збігами. Власне, тут уже йтиметься не про інтертекстуальність як процес перетину текстів (у вузькому розумінні), а про інтерсеміотичність як процес перетину знакових систем (або текстів у широкому – постструктуралістському – розумінні). На цьому аспекті слід зупинитися докладніше.

І. Смирнов, пояснюючи явище інтертекстуальності, висловлює тезу, що відсилка до іншого тексту може стосуватися як творчості того самого чи іншого автора, так і суміжного мистецтва чи суміжного дискурсу. Н. Петрова висуває думку про інтертекстуальність як про універсальний семіотичний закон, оскільки це явище характерне не лише для літератури, але й для інших форм мистецтва: кінематографу, архітектури, образотворчого мистецтва та ін. [5]. О. Воскресенська розмежовує власне інтертекстуальність, коли у якості включення виступає інший

вербальний текст, та інтермедіальність (інтерсеміотичність), коли джерелом включення є інша семіотична система [1]. Дослідниця наводить свою систему типології інтертекстуальних включень, в основі якої два критерії: усвідомлення автором включення та джерело включення. За джерелом включення О. Воскресенська пропонує виділяти власне інтертекстуальність (інші вербальні тексти як джерело), інтермедіальність чи інтерсеміотичність (зв'язок з іншими знаковими системами) та інтердискурсивність (інші дискурси у якості джерела) [1]. Як можна помітити, основна ідея цієї типології цілком накладається на визначення інтертекстуальності І. Смирновим, яке було наведене вище.

Спробуємо з'ясувати, наскільки правомірно називати саме інтертекстуальністю усі три вияви включення деякої іншої інформації у текст. Очевидно, що називаючи текстом лише вербальне оформлення інформації, маємо звизити поняття інтертекстуальності саме до зв'язків між вербальними структурами. Відповідно будь-які інші перетини доцільніше називати інтерсеміотичністю. Тоді інтертекстуальність можна вважати окремим виявом інтерсеміотичності, маючи на увазі, що літературні тексти розглядаються як знакова система. Проте, зважаючи на розширення поняття "текст", цілком прийнятно використовувати термін "інтертекстуальність" і для позначення загального явища, що претендує на універсальний семіотичний закон. Відомо, зокрема, що теоретики постструктуралізму саму свідомість людини ототожнювали з текстом як засобом її фіксації, що виплило у концепцію розгляду літератури, культури, історії як тексту та інтертексту [7]. Семіотична школа літературознавства розглядала види мистецтва (у тому числі літературу) як знакові системи, наділяючи їх властивостями тексту. Важливо, що інформації притаманно переходити з однієї знакової системи в іншу через механізми перекодування. У цьому контексті слід звернути увагу на семіотичну теорію Ю. Лотмана: науковець вводить поняття семіосфери на позначення середовища однорідної знакової інформації. Породження нового змісту у межах семіосфери він пояснює так: "...семіосфера багатократно перетинається внутрішніми кордонами, що спеціалізують її ділянки у семіотичному відношенні. Інформаційна трансляція крізь ці кордони, гра між різноманітними структурами та підструктурами, скеровані безперервні семіотичні "вторгнення" тієї чи іншої структури на "чужу територію" утворюють породження смислу, виникнення нової інформації" [4, С.17]. Аналогічний механізм переходу інформації з однієї семіосфери в іншу, тобто з одного виду мистецтва в інший. При цьому відбувається не просто перекодування та засвоєння нової інформації, а збагачення семіосфери новими смислами.

Багато уваги семіотики приділяли проблемі синтезу мистецтв, звертаючись не лише до літературного тексту, але й до тексту живопису, архітектури, скульптури. Такі погляди породили тезу про пантекстуальність культури: Ж. Дерріда розглядав світ як текст, В. Лейч – як бібліотеку, У. Еко – як енциклопедію чи словник [6]. Таким чином, синтез мистецтв можна вважати переходом інформації між текстами – літературними, архітектурними чи будь-якими іншими. Такий перехід інформації І. Арнольд називає синкретичною інтертекстуальністю, Л. Прохорова – інтерсеміотичністю [6]. Отже, можна зробити висновок, що термін "інтертекстуальність" цілком прийнятний для позначення зв'язків між будь-якими знаковими системами, якщо прийняти широке розуміння поняття "текст". У такому випадку "інтертекстуальність" та "інтерсеміотичність" виступають синонімами.

Отже, можна вважати, що творчість Т. Шевченка виступає інтертекстом для численних візуальних творів (плакатів, демотиваторів у мережі Інтернет, стріт-арту), породжених рухом спротиву грудня 2013 р. – лютого 2014 р. в Україні. Можна говорити, що Шевченкові словесні образи настільки наочні, що легко впізнаються в образах графічних і дозволяють встановлювати та ідентифікувати інтертекстуальний зв'язок між різними знаковими системами. Розглянемо основні вияви інтертекстуальності у візуальних творах за мотивами творчості Т. Шевченка.

Найбільш поширеним видом інтертекстуального зв'язку у розглядуваних творах є цитування. Часто це має таку форму: основну частину зображення займає власне цитата, підкріплена для наочності портретом Т. Шевченка. Найпопулярнішою цитатою із впевненістю можна назвати таку: *"Борітеся – переможе"*. Як можна легко помітити, вислів Т. Шевченка у цьому випадку стає чимось на кшталт бойового заклик. Через таку функцію вислів може бути частиною багатьох видів візуальних творів цього періоду. Це можуть бути як плакати, демотиватори, трафаретні графіті на стінах, так і банери та прапори. Попри таку різноманітність у розміщенні цей випадок є найменш цікавим для цього дослідження, оскільки найбільш пов'язаний із літературою і найменш інтегрований в іносеміотичне середовище. Натомість значно цікавішим для розгляду є такий результат інтернет-творчості: цитата *"Доборолась Україна до самого краю: гірше ляха свої діти її розпинають"* розміщена на фоні зображення беркутівців. У цьому демотиваторі вислів Т. Шевченка набуває нового змісту через інтеграцію з візуальною інформацією. Отже, можна спостерігати занурення вербального коду в іносеміотичне середовище та витворення нового – полікодового – твору. Зображення та цитата творять єдине ціле, оскільки передають певну ідею саме у поєднанні. Якщо у

попередньому випадку ми мали справу з домінуванням вербального коду, що мав функцію заклику, апелював до ratio, то цей приклад уже демонструє домінування візуального коду, формує цілісний образ у свідомості споглядача, апелює до його emotio. Полісеміотичність твору дозволяє стисло висловити ідею, що у моносеміотичному творі потребувала би більш розлогого виразу.

Ще однією дуже поширеною цитатою є слова із "Заповіту": *"...кайдани порвіте і вражою злою кров'ю волю окропіте"*. Розглянемо два найцікавіші, на наш погляд, випадки інтеграції цього вислову у масову культуру останніх місяців. Перший – розповсюджена в соціальних мережах листівка, що містить портрет молодого Т. Шевченка, наведену вище цитату із його "Заповіту", а також певним чином розміщені слова "Тарас Шевченко", "екстреміст", "закликає до хуліганських дій", "три роки тюрми за законом Колесніченка – Олійника". Попри переважання вербальних знаків, вважаємо доцільним кваліфікувати цей твір як приклад візуального мистецтва. Гра шрифтами, різні спрямування текстових груп на площині, виділення слова "екстреміст" у рамку, виділення жирним слів "Тарас Шевченко" угорі зображенні та "три роки тюрми" внизу – усе це нагадує футуристичне поезомалярство, є варіантом тієї ж структури. Отже, можемо говорити про архітекстуальний зв'язок. Зрештою, маємо цікавий приклад апелювання до творчості Тараса Шевченка і водночас до українського авангардизму. Таким чином, можна зробити висновок, що інтеграція Шевченкового слова в іносеміотичне (візуальне) середовище сприяє зближенню його з авангардним мистецтвом. Цікавим є і змістовий пласт цього твору: образ Шевченка постає засобом викривання абсурдності законів від 16 січня 2014 р. Загалом лейтмотивом усіх розглядуваних творів є прийняття Т. Шевченка як авторитету, що не обговорюється, як провідника у боротьбі за правду.

Якщо перший приклад використання цитати із "Заповіту" можна пов'язувати з українським футуризмом, то другий цілком уписується у барокову традицію української емблематичної поезії: портрет Т. Шевченка, що є основною і найбільшою частиною (емблемою) цього полісеміотичного твору, окреслено овалом, витвореним цитатою *"...вставайте, кайдани порвіте і вражою злою кров'ю волю окропіте"*. Вислів стає частиною зображення через своє специфічне розміщення, і тому поруч із вербальними набуває візуальних ознак. Але найцікавішим у цьому творі є підпис до "вірша-емблеми" – "Батько "Правого сектору". Підпис підкріплений модифікацією самого портрету Т. Шевченка: поета зображено із характерною хусткою на обличчі. Образ Шевченкового слова у цьому творі виконує функцію атрибуції, ідентифікації "Правого сектору". Через таке візуальне пояснення учасники громадського об'єднання виправдовують свою

радикальну позицію закликом Т. Шевченка (знову ж таки, маємо справу із лейтмотивом беззаперечного авторитету поета). Окрім того, Т. Шевченка водночас приймають до лав організації (хустка на обличчі) та визначають як її засновника (підпис). Усе це можна вважати виявом ще однієї поширеної тенденції: у вирі революційних подій Шевченко сприймається не як письменник позаминулого століття, а як жива людина, сучасник, побратим, який може щохвилини опинитися на барикадах і пліч-о-пліч із українцями ХХІ століття стати до боротьби за правду і волю.

Розглянемо ще одну цікаву групу інтертекстуальних зв'язків у розглядуваних творах – алюзії. Дуже промовистим прикладом є демотиватор, що поєднує зображення задимленої вулиці Грушевського та слів "реве та стогне". Зрозуміло, що вербальна частина твору описує стан "гарячої точки" січневого Києва. Проте, використано саме такі слова, що є натаком на творчість Тараса Шевченка. Роль такої алюзії, на наш погляд, полягає не лише в апелюванні до культурного авторитету українців, але й у вписуванні подій на вул. Грушевського у загальнокультурний, а не лише в історичний контекст. Таким чином, образ Шевченкового слова виступає провідником у світ мистецтва, духовності, постає чинником інтелектуалізації. Ще один приклад полісеміотичного твору ілюструє заявлену вище ідею про підкреслену наочність Шевченкових образів та їхню впізнаваність у графічному втіленні. Йдеться про демотиватор, що містить зображення розірваного ланцюга і такий підпис: *"Порви кайдани окупантів! Не дай знищити Україну"*. Як можна зауважити, у творі не використано прямої цитати, а лише натяк на рядки із "Заповіту" Шевченка. Це дозволяє говорити про неодноразовність такого твору, оскільки він має щонайменше два шари: поверховий, що прочитується будь-ким незалежно від загальної ерудиції, та глибший, забезпечений алюзією на слова Тараса Шевченка. Впізнання заклику поета веде до розширення контексту заклику. Замість простої метафори ("порви кайдани окупантів") обізнаний читач сприйматиме усю українську ідею Т. Шевченка. Знову ж таки, зауважуємо на концентрованості змісту у творі: значна ідея втілена досить економними засобами, що досягається полісеміотичною природою твору.

Для більш повного розуміння особливостей сприйняття розглядуваних творів звернімося до рецептивної естетики. Основною тезою рецептивної естетики є те, що твір виникає на стикові горизонтів твору і читача. Теоретики рецептивної естетики впровадили поняття безситуативності з огляду на те, що "специфіка художнього твору ("фікційного мовлення", "видуманого тексту") визначається відсутністю первинно існуючого, відомого слухачеві й мовцю, читачеві й оповідачу, ситуативного контексту" [2, 23]. Автор

переживає певні стани, має особливі враження, міркування. Читач не знає цього, тому у перші хвилини сприйняття стає безпорадним, він "має докласти додаткове зусилля, щоб створити такий контекст, порушити безситуативність художнього мовлення" [2, 23]. Ці тези є актуальними для досліджуваних у цій статті творів, оскільки вони дуже щільно вплетені у контекст їхнього виникнення, їхній зміст нівелюється у разі непорушення безситуативності.

Як зазначав один з батьків рецептивної естетики Г. Р. Яусс, "віртуальна структура тексту потребує конкретизації реципієнтом, щоб реалізуватися як твір" [3, 25]. Допомогає читачеві у формуванні смислу віднаходження віртуальних "гарячих точок" твору і пов'язування їх із певними образами [3, 25]. Ця думка є дуже важливою для пояснення механізму сприйняття такого твору: цитата *"Борітеся – поборете"* на тлі портету молодого Т. Шевченка – і весь твір зображений у червоно-чорних тонах. Знакове наповнення твору є майже ідентичним прикладові, що розглядався на початку аналізу, коли йшлося про цитування як вияв інтертекстуальності: так само маємо портрет Т. Шевченка, та ж сама цитата. Але сприйняття цього твору потенційно відрізняється від попереднього прикладу. Використовуючи термінологію рецептивної естетики, "гарячою точкою" твору є колір, що пов'язує аналізований твір із червоно-чорним прапором українських націоналістів. А це тягне за собою своєрідне "оживлення" й осучаснення образу Шевченка на зразок того, що ми спостерігали у прикладі з "батьком "Правого сектору". Таким чином, у цьому прикладі маємо не просто бойовий заклик, не просто покликання на культурний авторитет – ми спостерігаємо новітнє міфотворення відносно образу Т. Шевченка, зображення його як безсмертного завжди-сучасника, що повертається до лав побратимів у скрутні часи.

Отже, розглянувши приклади новітніх полісеміотичних творів за мотивами творчості Т. Шевченка, проаналізувавши їх з погляду інтертекстуальності та рецептивної естетики, можемо зробити такі висновки:

1) образ Шевченкового слова (вербальний код) гармонійно вписується в іносеміотичне середовище (візуальний код) та набуває зорових характеристик через надзвичайну наочність, притаманну авторському стилеві Тараса Шевченка;

2) перенесення Шевченкового слова у царину візуального сприйняття сприяє посиленню емоційної складової (переважання *emotio* над *ratio*);

3) специфіка сприйняття полісеміотичних творів за мотивами творчості Шевченка полягає у міцному зв'язку із обставинами появи цих творів, а також у наданні вагомості таким деталям, як колір, шрифт, просторове розміщення тексту, поєднання тексту і зображення в єдине художнє ціле;

4) використання наочного образу Шевченкового слова сприяє конденсації змісту в лаконічній формі, а також посилює духовну складову таких творів;

5) через аналізовані твори відбувається новітнє міфотворення, результатом якого є витворення образу Т. Шевченка не лише як авторитетного діяча культури, але як сучасника українців ХХІ століття, побратима на барикадах у боротьбі за правду і волю, провідника та очільника народного спротиву.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Воскресенская Е. Г. Интертекстуальные включения в произведениях И.Во: дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04/ Е. Г. Воскресенская. – Барнаул, 2004. – 234 с.
2. Дранов А. В. Безситуативность // Современное зарубежное литературоведение (страны Западной Европы и США): концепции, школы, термины. Энциклопедический справочник. – М.: Интрада – ИНИОН, 1996. – С. 23–24.
3. Дранов А. В. Виртуальный смысл // Современное зарубежное литературоведение (страны Западной Европы и США): концепции, школы, термины. Энциклопедический справочник. – М.: Интрада – ИНИОН, 1996. – С. 24–26.
4. Лотман Ю. М. О семиосфере // Лотман Ю.М. Избранные статьи в трех томах. Т.1.: Статьи по семиотике и топологии культуры. – Таллин: "Александра", 1992. – С. 11–24.
5. Петрова Н. В. Интертекстуальность как общий механизм текстообразования (На материале англо-американских коротких рассказов): Дис. ... д-ра филол. наук: 10.02.19 / Н. В. Петрова; Волгоградский государственный университет. – Волгоград, 2005. – 395с.
6. Седых Э. В. Творчество Уильяма Морриса в контексте эстетизации Средневековья и взаимодействия литературы с другими видами искусства: Автореф. дис... докт. филол. наук: 10.01.03 / Э. В. Седых; Санкт-Петербургский государственный университет. – СПб., 2009. – 43с.
7. Современное зарубежное литературоведение (страны Западной Европы и США): концепции, школы, термины. Энциклопедический справочник. – М.: Интрада – ИНИОН, 1996. – 319с.
8. Фатеева Н. А. Интертекстуальность и её функции в художественном дискурсе // Известия АН. Серия литературы и языка. – 1997. – Т. 56. – С. 12–21.

Надійшла до редколегії 11.03.14

Слободяник М.

Восприятие слов Т. Шевченко через визуальные образы

Статья является попыткой проанализировать пути, особенности и значение распространения слов Т. Шевченко в других семиотических системах, граничащих с литературой. Используются интертекстуальность и рецептивная эстетика в качестве научного инструментария исследования на материале полисемиотических произведений по мотивам творчества Т. Шевченко, возникших в период с декабря 2013 г. по февраль 2014 г.

Ключевые слова: слова Т. Шевченко, полисемиотическое произведение, интертекстуальность, рецептивная эстетика, визуальное восприятие.

Slobodianik M.

The perception of Shevchenko's words through visual images

The article is an attempt to analyse ways, peculiarities and significance of widening of Shevchenko's words over other semiotic systems bordering by literature. Intertextuality and reader-response theory are used as academic apparatus in the investigation exemplified in polysemiotic works based on T. Shevchenko's creation which appeared in December, 2013 – February, 2014.

Key words: Shevchenko's words, polysemiotic work, intertextuality, reader-response theory, visual perception.